

แบบรายงานผล
การอบรมกับหน่วยงานภายนอก

ผู้เข้ารับการอบรม นางสาววรรณ รั่มมะพันธ์ เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ
นางนิตยา จันท์ศรี เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ
สังกัด สำนักอำนวยการประจำศาลแขวงธนบุรี
หลักสูตร การพัฒนาระบบคิดและความคิดสร้างสรรค์ (Development of Systems Thinking and Creative Thinking)
ระยะเวลาการฝึกอบรม ๓๐ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕
หน่วยงานที่จัด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หัวข้อวิชาการบรรยาย	สรุปประเด็นสำคัญ
หัวข้อวิชา การพัฒนาระบบคิดและความคิด สร้างสรรค์ บรรยายโดย รองศาสตราจารย์วิกรณ์ รักษ์ปวงชน	<p><u>หลักการและเหตุผลที่ต้องเรียนรู้</u></p> <p>ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การยึดเอาวิธีคิดหรือวิธีการเดิมๆ มาเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ในยุคปัจจุบันโดยไม่ปรับเปลี่ยนอาจไม่สามารถประสบความสำเร็จ และไม่อาจสร้างประสบการณ์ใหม่ในการแก้ไข หรือเผชิญปัญหานั้นๆ ส่งผลให้องค์การหรือสถาบันหยุดนิ่ง อยู่กับที่หรือล่าช้าไม่ทันยุคทันสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทใหม่แห่งการ เปลี่ยนแปลง บุคคลจำเป็นต้องมีระบบคิด วิธีคิด มาใช้แก้ไข</p> <p>ปัญหา แต่จำเป็นต้องค้นคว้าหาวิธีคิดหรือวิธีการ ใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาและเผชิญกับสถานการณ์ในการ ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหมายหรือเกินความ คาดหวัง การจัดเตรียมบุคลากรเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถดังกล่าวจะเป็นจะต้องพัฒนาระบบความคิดและ วิสัยทัศน์ในการเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ที่สลับซับซ้อน นี้ เพื่อพัฒนาการทำงานของตนเองและหน่วยงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p> <p><u>การพัฒนาระบบคิดและความคิดสร้างสรรค์</u></p> <p>๑. <u>บริบทของการคิดและการนำความคิดไปพัฒนาองค์กร</u> ศักยภาพของบุคคลนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญสองประการ</p>

คือ การคิด (Thinking) และการแสดงออกในทางปฏิบัติ (execution) ซึ่งทั้งสองประการดังกล่าวมี “สมอง” เป็นกลไกที่สำคัญที่สุด องค์การซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเชิงระบบผนวกกับวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลจะช่วยให้การปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการคิดตัดสินใจในการเผชิญสถานการณ์บังเกิดผลยิ่งขึ้น

การคิด คือการใช้มันสมองให้เป็นประโยชน์มากที่สุด มันสมองจะมีการพัฒนาก็ด้วยการฝึกฝนและฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ซึ่งจะแสดงออกมาในทางปฏิบัติ การคิด ที่มีระบบคิดผนวกกับวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลจะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาและเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความสลับซับซ้อนได้

๒. การพัฒนาความคิดเชิงระบบ Systematic thinking

ความคิดเชิงระบบ คือการคิดอย่างมีหลักการและเหตุผล ในการจัดระเบียบข้อมูลหรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ให้มีแบบแผนหรือกระบวนการที่ชัดเจน เช่นการสัญจรของรถยนต์บนถนน

ลักษณะของการคิดเชิงระบบ

- คิดอย่างมีหลัก ได้แก่ หลักธรรมชาติ หลักการทั่วไป หลักวิชาเฉพาะ
- คิดอย่างมีเหตุผล ได้แก่ เหตุผลในเชิงวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เหตุผลในเชิงตรรกวิทยา เหตุผลเชิงกลยุทธ์
- คิดอย่างมีการจัดระเบียบ ได้แก่ จัดกลุ่ม จัดหมวดหมู่ จัดประเภท จัดชนิด จัด แบ่ง แขนง จัดลำดับขั้น จัดลำดับก่อนหลัง จัดอันดับ (เครื่องชี้วัดในการจัดระเบียบเช่น ระยะทาง ระยะเวลา ขนาด น้ำหนัก จำนวน ความถี่ ลักษณะ คุณสมบัติ ตำแหน่ง อื่น ๆ
- คิดอย่างมีรูปแบบ ได้แก่ คุณสมบัติแรก คุณสมบัติที่สอง
- คิดอย่างมีกรอบ ได้แก่ การให้คำจำกัดความ การจำกัดขอบเขต การกำหนดหลักเกณฑ์ การออกกฎกติกา
- คิดอย่างมีวัตถุประสงค์และเจตจำนง

๓. การพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์ Analytical thinking

ความคิดเชิงวิเคราะห์ คือการคิดพิจารณาใคร่ครวญในการตีค่าหรือประเมินข้อมูลในลักษณะของการเจาะลึก

ลักษณะของการคิดเชิงระบบ

- มีเหตุผล (ต้องมีข้อมูล)
- คาดคะเนได้
- มีขอบเขต
- เป็นแนวตั้ง (เจาะลึก)

ปัญหาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

* ธรรมชาติของเหตุผล

- เป็นนามธรรม
- จับต้องไม่ได้
- หามาตรวัดไม่ได้
- ยากต่อการเข้าใจ
- เกี่ยวกับความเชื่อ

* ตัวผู้วิเคราะห์

- ด่วนสรุป
- ไม่รอบคอบ
- ขาดการฝึกฝน
- เชื่อง่ายเกินไป
- คิดมากเกินไป

๔. การพัฒนาประสิทธิภาพความจำ

คือ การคิดอย่างเป็นระบบดังนี้

* การคิดเชิงจินตนาการ คิดให้เป็นรูปร่างหรือ เรื่องราว
ซึ่งมีวิธีการฝึกจินตนาการดังนี้

๑. ฝึกคิดให้เป็นภาพ – คิดถึงสิ่งที่เคยเห็น สิ่งที่ไม่เคยเห็น คิดถึงเหตุการณ์ในอนาคต คิดถึงเหตุการณ์ในอดีตในทางตรงข้ามกัน

๒. ฝึกคิดให้เป็นสามมิติ

๓. ฝึกเปรียบเทียบให้เป็นรูปธรรม

๔. ฝึกหาสัมพันธ์ภาพ

* กระบวนการคิดสร้างสรรค์

๑. สละสม

๒. จับประเด็น

๓. วิเคราะห์

๔. จินตนาการ

๕. จุดประกาย

๖. เกิดความคิดสร้างสรรค์

๗. ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๕.การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative thinking

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ช่วยให้มีการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาและการตัดสินใจให้เกิดผลยิ่งขึ้น ความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้มนุษย์พัฒนาศิลปะและวิทยาการให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

* ลักษณะการคิดเชิงสร้างสรรค์

๑. เป็นจินตนาการ

๒. คาดคะเนไม่ได้

๓. กว้างกระจาย

๔. เป็นแนวราบ

* เทคนิคการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

๑. ฝึกใช้ความคิดตลอดเวลา โดยวิธีการตั้งคำถามใหม่ๆเสมอและพยายามคิดหาเหตุผลว่า ทำไมและทำไมไม่เป็นเช่นนั้น

๒. ฝึกการคิดอย่างรอบด้าน ไม่ติดยึดกับแนวคิดในแนวใดแนวหนึ่งแต่เพียงด้านเดียวหรืออาจเรียกว่าเป็นการคิดในแนวนอนซึ่งตรงข้ามกับความคิดในแนวตั้งที่คับแคบแต่เพียงด้านเดียว

๓. พยายามสลัดความคิดครอบงำหรือแหวกแนวออกไปจากกฎเกณฑ์ดั้งเดิม อย่าจำกัดกรอบความคิดของตนเองไว้กับความเคยชินเก่าๆ

๔. จัดระบบความคิด ได้แก่ หาเหตุและผล จัดกลุ่มเปรียบเทียบ มองหลายมิติ ค้นหาสิ่งจะ

๕. ฝึกตนเองให้มีหัวใจนักปราชญ์ นั่นคือ สุ จิ ปุ ลิ ได้แก่ ฟัง คิด ถาม เขียน ซึ่งอาจใช้เทคนิคระดมสมองเป็นตัวกระตุ้นเร้าความคิด

๖. ฝึกตนเองให้เป็นนักอ่านและคนช่างสังเกต เพราะจะทำให้เกิดการสะสมประสบการณ์ในทางอ้อม และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดประกายความคิดใหม่ ๆ ได้

๗. ฝึกการระดมสมอง การระดมสมองเป็นเทคนิคหนึ่งที่รวบรวมความคิดเชิงสร้างสรรค์จากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง

๘. พยายามสร้างโอกาสแห่ง “ความบังเอิญ” กล่าวคือสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ หรือไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลย อาจประสานกันเกิดเป็นสิ่งใหม่ที่ให้คำตอบต่อปัญหาที่

	<p>กำลังเกิดขึ้นได้ ฉะนั้นจงอย่าปฏิเสธความคิดหรือแนวทางใด ๆ เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจสร้างเงื่อนไขของความบังเอิญให้เกิดขึ้นได้</p> <p>๙. ไม่กลัวการเสียหายหรือความล้มเหลว และกล้าที่จะเสี่ยงต่อความผิดพลาด เพราะความกล้าเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อความคิดสร้างสรรค์อย่างร้ายแรง</p> <p>๑๐. ยึดมั่นในทัศนคติที่ว่า สิ่งที่ดีมีมากกว่าหนึ่ง ไม่ย่ำรอยอยู่แต่ความสำเร็จเดิม เมื่อประสบความสำเร็จหรือได้คำตอบที่ถูกต้องอย่างหนึ่งแล้ว จะเชื่อมั่นว่า ความสำเร็จที่หรือความถูกต้อง อย่างที่สองมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้</p> <p>๖.การประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาองค์การ</p> <p>เมื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นแล้ว การที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติจริงนั้น ควรพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ ต้นทุน ปริมาณ คุณภาพ เวลา ยอดขาย กำไร ขวัญหรือกำลังใจ ผลกระทบอื่นๆ ความคิดสร้างสรรค์นี้ไม่ใช่พรสวรรค์ หากแต่เป็นกระบวนการที่สามารถศึกษาเรียนรู้และฝึกฝนพัฒนาได้ตามเทคนิควิธีการดังกล่าวมาแล้ว และมีแต่ผู้มีความคิดสร้างสรรค์เท่านั้นจึงจะสามารถสร้างความสำเร็จอย่างโดดเด่นในวิถีการทำงานของตนได้</p>
<p>ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ</p>	<p>นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาประยุกต์ปรับใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และทักษะในการทำงาน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นในการทำงาน เพื่อนำมาพัฒนาการทำงานของตนเองและหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>